

Жыве Беларусь!

Народная газета

Орган Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь

№189 (702) 29 верасня 1993 г. Серада. | Выдаецца з кастрычніка 1990 года на беларускай і рускай мовах. | Тыраж 500400 экз. | Кошт у розніцу — 15 руб.

ФАКС

Поможем брату-селянину!

Управление сельского хозяйства и продовольствия и совет колхозов Кормянского района решили оказать безвозмездную помощь жителям Лельчицкого района, пострадавшим от летнего наводнения.

Каждое хозяйство отправит в Лельчицы 7—10 тонн зерна и картофеля, а такие, как колхоз имени Димитрова, "Заря коммунизма", "Октябрь", — в пять—восемь раз больше.

Анатолий ЛИПСКИЙ.

Профсоюзный "подарок" депутатам

Как сообщили в Федерации профсоюзов Беларуси, уже более полумиллиона граждан высказались за досрочные выборы парламента.

Сбор подписей, организованный ФПБ, продолжается. Особенно активно он идет в последние дни.

Иван СЕРГЕЕВ.

Какой привет — такой ответ

С 1 октября Литва вводит визовый режим для граждан Беларуси.

В связи с этим МИД Беларуси сейчас прорабатывает вопрос о введении визового режима въезда в Беларусь для граждан Литвы. Намечены переговоры с Литвой о предоставлении права безвизового пересечения границы некоторым категориям граждан — в частности, отдыхающим в санатории "Беларусь", что в Друскининкае.

Виктор ДЯТЛИКОВИЧ.

Чернобыльские последствия не идут на спад.

Основательное медицинское обследование 27 тысяч жителей пострадавшего Лунинецкого района выявило серьезные заболевания почти у половины. Из них 2,5 тысячи — дети.

Факт приводит брестская областная газета "Заря".

Василий САРЫЧЕВ.

Вкратце

Наладить тесное сотрудничество между Верховными Советами Беларуси и Казахстана — такую цель поставили перед собой народные избранники двух республик, встреча которых прошла в Минске.

Казахских парламентариев принял первый заместитель Председателя Верховного Совета Беларуси Вячеслав Кузнецов.

❑

Чрезвычайный и Полномочный Посол Франции в Беларуси Клод Жолиф встретился с министром сельского хозяйства и продуктов питания нашей республики Федором Мирочицким.

Как выяснилось в ходе беседы, французские предприниматели на взаимовыгодных условиях могут принять участие в реализации республиканских программ производства сахара, растительного масла, детского питания, подготовки и переподготовки кадров с учетом требований рыночной экономики.

❑

Из Пекина в Минск вернулась делегация ученых фонда фундаментальных исследований Республики Беларусь, которая находилась там по приглашению Государственного фонда природоведческих наук Китая.

В результате визита уточнены приоритетные направления сотрудничества ученых двух стран, подписаны соответствующие соглашения.

❑

Академии наук Азербайджана, Армении, Беларуси, Грузии, Казахстана, Кыргызстана, Молдовы, России, Таджикистана, Туркменистана, Узбекистана и Украины учредили Международную ассоциацию.

Ее цель — сотрудничество в фундаментальных исследованиях и согласование научной политики.

❑

Вчера в 3.45 утра перед посольством США в Эстонии была взорвана бомба.

Выведены из строя шкаф с аппаратурой связи и антенна спутникового телевидения. Жертв и пострадавших нет.

"Зеленые" в политике. Их курс падает

Вчерашний курс валют банка "Комплекс" в Минске

Наименование валюты	Скупка	Продажа
Доллар США	2350	2500
Немецкая марка	1440	1535
Английский фунт	3314	3513
Финская марка	374	396
Французский франк	385	408

"Зеленый" бум минувшей недели, похоже, пошел на убыль.

Перейдя планку в три тысячи рублей, доллар к воскресенью упал до 2500 и уже несколько дней держится на этой высоте. По прогнозу экспертов, если в России будет оставаться более менее стабильная обстановка, резких скачков курса "зеленых" на этой неделе не предвидится.

Курс доллара вчера на торгах Московской межбанковской валютной биржи резко понизился по сравнению с понедельником — с 1293 до 1201 рубля.

Антон ЧЕКОВ.

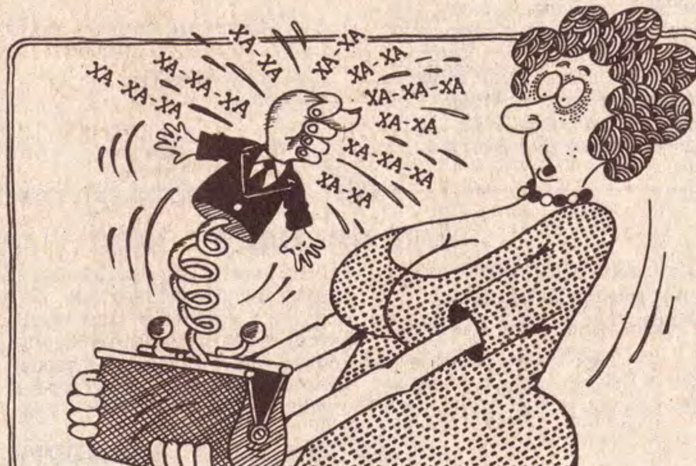

Рисунок Олега ПОПОВА

Будет ли штурм "Белого дома?"

Президент Б.Ельцин перешел, наконец, к самым решительным действиям.

Со вчерашнего дня центральную часть российской столицы нашпиговали техникой и войсками МВД.

Рано утром во вторник в городе проведена операция по блокированию территории, прилегающей к "Белому дому". В здание Верховного Совета не пропускают ни депутатов, ни работников аппарата, ни журналистов.

По неофициальным данным, в распоряжении защитников российского парламента имеется более 1000 стволов автоматического оружия. Капитуляция этих незаконных вооруженных формирований не предвидится: Хасбулатов и Руцкой вторично ответили отказом на предложения правоохранительных органов сдать оружие.

Леонид ФАДЕЕВ.

Цыплята, смирно!

Даже видавшая виды торгинспекция Департамента экономического контроля поразилась наглости работников столовой известного в Беларуси санатория "Лётцы".

Оформляя цыплят на "должность" кур, а кур потрошеных на полупотрошеных, повара присвоили более двух центнеров "лишнего" мяса. Таким же образом за счет пересортицы уходили "налево" яйца, селедка, жиры и другие продукты. Рожденный после проверки приказ главврача содержит в основном привычные формулировки: лишить премиальных, объявить выговор...

Сергей СЕРГЕЕВ.

Неужели чума?

В Мозырском районе введен карантин.

Как стало известно, под подозрением на чуму на свинокомплексе экспериментальной базы "Криничный", где откармливаются 34 тысячи животных, изолировано 1450 голов. Анализы доставлены в НИИ Минска.

Спорт-экспресс

Лотерея "Спортлото", результаты 39-го тиража (26 сентября):

"6 из 45": 38, 5, 33, 44, 9, 35.

"5 из 36": 36, 6, 25, 20, 34.

"6 из 56": 11, 30, 50, 33, 49, 43 (льготный).

Лотерея "Спортпрогноз", результаты 39-го тиража (24—26 сентября):

1 — х,2 — 1,3 — 1,4 — х,5 — 1,6 — 1,7 — 1,8 — 1,9 — 1,10 — 2,11 — 2,12 — 2,13 — х.

Выпуск подготовлен по сообщениям корреспондентов "Народной газеты", агентств ИТАР—ТАСС, Белинформ, Интерфакс, БелаПАН и РИД.

З першых вуснаў

У прыстойным грамадстве толькі высокамаральныя людзі могуць мець дачыненне да ўлады

Галоўны рэдактар "Народнай газеты" Іосіф Сярэдзіч вядзе адкрытую гаворку са Старшынёй Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь Станіславам Шушкевічам

24 ліпеня г.г. "Народная газета" прысвяціла цэлую паласу інтэрв'ю са Старшынёй Савета Міністраў Вячаславам Кебічам. На днях мне падумалася: а чаму не зрабіць такое ж інтэрв'ю з кіраўніком парламента Станіславам Шушкевічам? Даўно не сустракаліся з ім на старонках газеты нашы чытачы. Калі яму сказалі пра гэта, ён толькі спытаў:

— Хто будзе задаваць пытанні?

— Галоўны рэдактар.

— Я гатовы.

І вось я сяджу ў службовым кабінеце Станіслава Станіслававіча Шушкевіча. З чаго пачынаць? А з таго, што можа не спадабацца гаспадару кабінета. Але ж ці можа сённяшні журналіст прайсці міма, як кажуць, "жареных" фактаў!

— Станіслаў Станіслававіч, Вы ведаеце, што для "Народнай газеты" няма ні правых, ні левых, ні белых, ні чырвоных. Для яе характэрна журналісцкая наступальнасць на тыя негатыўныя з'явы і падзеі, якія адбываюцца ў рэспубліцы, грамадстве. Не аднойчы даставалася і Вам. Ды і сёння мяне як галоўнага рэдактара прывялі да Вас наогул незвычайныя матывы. Па-першае, мы вырашылі расследаваць некаторыя чуткі, звязаныя персанальна з Вашай асобай. Калі б справа ішла, прабачце, пра нейкага звычайнага камерсанта, можа, і не звярнулі б увагу. А тут... Сустракаю нядаўна дзяржаўнага сакратара па барацьбе са злачыннасцю і нацыянальнай бяспецы Савета Міністраў Генадзя Данілава, а ён і кажа: "Ты ведаеш, што Шушкевіч, калі ездзіў у Кітай, вярнуўся адтуль з мэблевым гарнітурам? Дарэчы, даставілі гарнітур тым жа самалётам, на якім ляцела дэлегацыя. Бачылі, як яго загружалі, як потым, ужо ў Мінску, — выгружалі. Хоць бы ўжо перакінулі іншым самалётам..."

Абвінавачанне сур'ёзнае, асабліва калі ўлічыць, што Вы — першая асоба рэспублікі. І тут "Народная газета", нягледзячы на тое, што яна з'яўляецца органам Вярхоўнага Савета, абавязана правесці сваё, журналісцкае расследаванне. Падабаецца Вам ці не падабаецца, але скажыце шчыра: меў факт месца?

Ад такога нечаканага пытання С.Шушкевіч, як мне здалося, спачатку нервова ўздрыгнуў, затым, глыбока ўздыхнуўшы, не зважаючы на ўключаны дыктафон, стаў хутка адказваць на пытанне.

— Вы ведаеце, мне вельмі цяжка стрымліваць эмоцыі і захоўваць спакой, пачуўшы такое пытанне. Вельмі цяжка, бо ў мінулым за гэтыя плёткі нават пра дуэль не аб'яўлялі... Калі Вы адказваеце за тое, што Генадзь Ільіч сапраўды гаварыў такія словы, лічу, што гэты чалавек не мае права займаць ніякую дзяржаўную пасаду, бо яго словы — гэта хлусня вышэйшага гатунку. Ці ж можна так лёгка часаць языком?

Ні ў Кітаі, ні ў Турцыі, ні ў Мінску, ні ў Пухавічах, ні ў Барысаве, ні ў Баранавічах я нідзе, ніколі ў сваім жыцці ніякага хабару не браў. І, больш таго, першы гарнітур у маім жыцці, першы за ўсё маё жыццё, з'явіўся ў мяне тады, калі я сабраў усё, што ў мяне было, каб яго набыць. Ён, дарэчы, ужо быў ва ўжытку. Проста на іншы неяк не змаглі сабраць грошы. І той, хто ў мяне быў дома, ведае, што ён набыты самым прыстойным чынам тут, у Мінску. Дарэчы, сціплы і ўтульны.

Дык я яшчэ раз кажу: ні ў Кітаі, ні ў якім іншым месцы нават такая думка не магла ў мяне ўзнікнуць... У Генадзя Ільіча свой аршын, відаць, адпаведны асабістым памкненням... Чалавека, які на такое здольны, можна назваць паклёпнікам. І, прабачце, калі Вячаслаў Францавіч пакіне яго ў сваім урадзе, а гэты чалавек блізкі да яго, я лічу, што будзе падзея надзвычайная. У прыстойным грамадстве і маральным урадзе такія людзі не маюць права мець дачыненне да ўлады. Я гатовы ў любы момант, перад любой супольнасцю: дэпутацкай, следчай, журналісцкай — прадставіць на разгляд усе мае даходы і ўвесь мой набытак. Дарэчы, акрамя дзяржаўнай заработнай платы, ганарараў за публікацыі і выступленні ў мяне ніколі не было іншых крыніц існавання. Я не ўдзельнічаў ні ў якіх камерцыйных структурах і лічу, што, калі я займаюся дзяржаўнай дзейнасцю, на гэта не маю ніякага маральнага права.

Наконт сувеніраў... Дык вось сувенір, які я прывёз з Кітая, — гэта твор рамесніцтва, падарунак Цзяо Цзэ Міна з яго візітнай карткай. І я гэтым ганаруся. Калі вось гэты сціплы сувенір разглядаць як нейкае парушэнне этыкету, тады, прабачце, я ўжо нічога не разумею...

— Накіроўваючыся ў замежную паездку, нашы дэлегацыі, я ўпэўнены, таксама захопліваюць з сабой цікавыя сувеніры з нацыянальнымі адзнакамі...

— Знакам павагі ўсё гэта называецца. Дарэчы, нашым заканадаўствам прадугледжаны пэўныя сродкі (яны зацверджаны Вярхоўным Саветам як каштарыс) і ў межах гэтых сродкаў можна афіцыйна зрабіць такія знакі павагі. І ніякіх іншых крыніц для такіх знакаў павагі ні з таго боку, ні з нашага не павінна існаваць. І не існуе...

— Станіслаў Станіслававіч, Вы сказалі, што любая дэпутацыя можа працягнуць расследаванне, пачатае мною. Я думаю, што Вы не будзеце крыўдаваць і на мяне, калі я яшчэ па іншых каналах паспрабую ўдакладніць Вашу інфармацыю, тую, якую я чуў з вуснаў Вашых апанентаў?

— Калі ласка! Яшчэ раз паўтараю, што толькі несумленны чалавек здольны на такія заявы, пра якія Вы гаварылі. Хто-хто, а спадар Данілаў спачатку павінен быў праверыць факты, а потым нешта гаварыць.

— Але ж слова не верабей... А калі гаварыць наконт маёй адказнасці, дык я думаю так: калі ў шаноўнага Генадзя Данілава ёсць пэўнае сумленне, а ў гэта хочацца верыць, то ён не стане рабіць выгляд, што такіх слоў не гаварыў.

— А вы не баіцеся...

(Заканчэнне на 2-й стар.)

После события

"Мы еще раз убедились — СНГ существует!"

Сергей ПЛЫТКЕВИЧ,
политический обозреватель "Народной газеты"

Нашим читателям уже известно, что в Москве главами государств СНГ подписано соглашение о создании экономического союза, что и главы государств, и главы правительств СНГ однозначно оценили ситуацию в столице Российской Федерации, на фоне которой проходила их встреча, и высказали поддержку президенту России Борису Ельцину.

Сегодня уже нет необходимости рассказывать подробности прошедшей встречи, сегодня для нас важнее разобраться, что она принесет жителям тех государств, руководители которых подписали соглашение. Этот вопрос мы задавали многим политикам, вот ответы некоторых из них.

Президент Узбекистана Ислам КАРИМОВ:

— Само по себе проведение встречи является, я бы сказал, неординарным событием. К подписанию этого документа мы шли давно. Были и противники, были люди, которые вообще не воспринимали слово "Союз". Но я рад, что сегодня те, кто добивался экономической интеграции, достигли успеха. Принятое нами сегодня соглашение дает новое дыхание СНГ. Вспомните, все мы относились к СНГ по-разному... Сегодня мы еще раз убедились — СНГ существует.

Президент Казахстана Нурсултан НАЗАРБАЕВ высказался коротко:

— Экономический союз подписан, и я этим доволен.

Положительно оценивает итоги встречи и **президент Кыргызстана Аскар АКАЕВ:**

— Я уверен, что если весь пакет документов будет согласован, подписан, заработает, то, конечно, это бы устранило все барьеры. А это самое главное — убрать те барьеры, которые мы за последнее время воздвигли. Вторая важная сторона этого экономического соглашения в том, чтобы дать равные права малым странам. И мы надеемся, что в последующих документах это будет отражено. Я считаю, что равенство в Содружестве может быть только в том случае, если малым странам будут предоставлены какие-то благоприятные условия (таможенные льготы, льготы по тарифам и т.д.).

Но как скоро ощутят на себе действие принятого соглашения граждане наших государств? С этим вопросом мы обратились к **Председателю Верховного Совета Республики Беларусь Станиславу ШУШКЕВИЧУ:**

— Что касается Беларуси, то уже завтра она будет кое-что иметь, ибо подписан целый ряд соглашений с Россией, все они в духе данного договора. Я надеюсь, у нас значительно упростятся все таможенные дела. И это будет конкретным результатом.

— А что можно сказать той части населения Беларуси, которая выступает за тесный союз с Россией, но боится, как бы мы не потеряли свою государственность. В этом смысле подписанное соглашение не ущемляет наш суверенитет?

— Я, наверное, больше других пекусь о суверенитете Беларуси, но я уже много раз говорил и сейчас повторяю: суверенитет не имеет ничего общего с изоляцией. Если мы находим достаточные формы взаимодействия (партнерского, заметьте), то это только плюс для нашей республики. Россия на сегодняшний день, простите, более демократична, чем Беларусь. Поэтому экономический союз, по моему мнению, только укрепляет наш суверенитет.

— Хорошо, Россия сегодня демократичнее. Но если ситуация в ней изменится, есть ли у той же Беларуси какие-то гарантии защиты своих интересов?

— Гарантией является буква договора. Я не знаю тех позиций договора, которые бы ущемляли, скажем так, политический суверенитет Республики Беларусь. А если мы в экономических вопросах, в финансовых будем действовать согласованно с нашим крупнейшим торговым партнером и с другими государствами СНГ, то мы сделаем только лучше нашим гражданам. Я повторяю, наш суверенитет не ущемляется, но, конечно, мы должны работать умно над остальными документами.

— Один из пунктов повестки дня встречи предполагал принятие решения о помощи Таджикистану. В чем будет заключаться помощь Беларуси?

— Вы знаете, что по нашему законодательству использовать свои вооруженные силы за пределами Беларуси мы не имеем права. Создается фонд поддержки Таджикистана, и Беларусь будет в нем участвовать.

Несколько прохладнее оценил подписанные документы **премьер-министр Беларуси Вячеслав КЕБИЧ:**

— Сегодня подписана декларация об экономическом союзе. Но союза по большому счету еще нет, есть только заявление руководителей государств о том, что мы хотим сделать, вступая в экономический союз. Это такое же заявление, каким было и заявление трех — я имею в виду последнее заявление премьеров России, Украины и Беларуси. Но, как видите, такое заявление было, а соглашение подписали только Россия и Беларусь. Так что и здесь могут быть разные подходы.

— Вячеслав Францевич, но что необходимо сделать, чтобы принятое соглашение заработало на уровне предприятий, объединений?

— Для этого нужно сделать немногое. Когда будут отменены все пошлины, квоты, визы, лицензии, когда будет разрешено полное передвижение товаров и рабочей силы, тогда основная нагрузка и ляжет на предприятия. И тогда государству не нужно будет вмешиваться в эту деятельность...

— И тогда, видимо, мы сможем проверить и наших директоров?

— Думаю, да. Они сегодня кричат, что во всем том развале виновато правительство. Вот когда правительство снимет с себя эти полномочия, мы посмотрим, на что способны наши руководители предприятий. Экономический союз и предполагает снятие всяческих ограничений.

❑

Что ж, хочется надеяться, что так оно и будет, но... Мы прекрасно знаем, сколько уже подписывалось различных документов, но работали ли они? Будет ли дееспособным экономический союз? Тот же президент Кыргызстана Аскар Акаев заявил, что основная работа еще впереди, что малым государствам еще придется побороться за свои права. Беларусь, как известно, тоже является малым государством. Правда, вице-премьер России Шумейко на вопрос белорусских журналистов, готова ли Россия, проводя более быстрыми темпами экономические реформы, потянуть за собой и другие государства, ответил однозначно:

— Да. И подписанное сегодня соглашение намного сократит расстояние между реформами в России и в вашей Беларуси.

Не могли мы не задать и еще один вопрос Председателю Верховного Совета Беларуси Станиславу Шушкевичу:

— В течение последней недели перед встречей в Москве и Вы, и премьер-министр Беларуси высказывались о проблемах СНГ. И оценки Содружества были, как бы помягче сказать, не совсем одинаковы. Сблизились ли ваши позиции после подписания соглашения об экономическом союзе стран СНГ?

— В плане подписанных документов у нас нет никаких расхождений. Вы знаете, перед встречей Вячеслав Францевич заявил, что он горячий сторонник СНГ. Сегодня он свою позицию подтвердил.

❑

Вот так. Наши лидеры вновь сделали вид, что никаких разногласий не было. В принципе в их поведении нет ничего особенного. Посмотрите, что происходит в России: там вполне серьезно обсуждается предложение председателя Конституционного суда Зорькина. А суть его такова: Ельцину отменить свои указы, Верховному Совету — свои постановления. Тогда и Конституционный суд тоже отменит свое решение по указу президента. И Россия вернется на "круги своя", а выборы президента и парламента произойдут одновременно.

Не знаю, какое будет принято решение в Москве, но очевидно, что события там оказали решающее влияние на политическую ситуацию как в Беларуси, так и в других государствах СНГ. Еще две недели назад на повестке дня у прокоммунистических партий и движений стоял один вопрос: Шушкевича — в отставку. Проявило свою позицию и правительство. Теперь же большинство вновь выжидает, а некоторые поспешили отказаться от своих высказываний.

Что будет дальше? На развитие событий как раз и может оказать влияние принятое соглашение о создании экономического союза стран СНГ. Если, конечно, оно будет работать и люди ощутят это на себе...

Вярыцельныя граматы ўручаны

28 верасня Надзвычайны і Паўнамоцны Пасол Рэспублікі Каба-Вердэ ў Рэспубліцы Беларусь Луіш Фансека ўручыў вярыцельныя граматы Старшыні Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь Станіславу Шушкевічу.

Пасля ўручэння вярыцельных грамат і абмену прамовамі паміж Станіславам Шушкевічам і Луішам Фансекам адбылася гутарка, у якой прыняў удзел першы намеснік міністра замежных спраў Рэспублікі Беларусь Георгій Таразевіч.

Надзвычайны і Паўнамоцны Пасол Рэспублікі Каба-Вердэ ў Рэспубліцы Беларусь Луіш Фансека

Нарадзіўся 17 мая 1944 года. Адукацыю атрымаў на радзіме. З 1965 года ў радах ПАІГК прымаў удзел у нацыянальна-вызваленчай барацьбе. Неаднаразова арыштоўваўся каланіяльнымі ўладамі, правёў увогуле ў зняволенні шэсць гадоў. Пасля вызвалення ў 1973 годзе працаваў у асацыяцыі работнікаў гандлю, прамысловасці і сельскай гаспадаркі Барлавенту (паўночная група астравоў). З 1975 па 1986 год займаў розныя пасады ў органах заканадаўчай і выканаўчай улады краіны.

На дыпламатычнай службе з 1986 года. У 1987 годзе назначаны паслом Каба-Вердэ ў Маскве.

Валодае англійскай і французскай мовамі. Жанаты, мае дваіх дзяцей.

Аддзел інфармацыі МЗС Рэспублікі Беларусь — Белінфарм.

З першых вуснаў

У прыстойным грамадстве толькі высокамаральныя людзі могуць мець дачыненне да ўлады

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.).

— Журналіст павінен баяцца аднаго — хлусні. Я ж адказваю за кожнае слова. У мяне, дзякаваць Богу, добры слых і ўчэпістая памяць.

Каб высветліць ісціну, журналісцкае расследаванне, як і следчае, прадугледжвае шэраг самых розных крокаў. Некалькі з іх я ўжо зрабіў. Хто, акрамя пілотаў, адказвау за бяспечнасць палёту, а гэта значыць, і за загрузку самалёта? Вядома ж, начальнік аддзела аховы КДБ палкоўнік Васіль Якаўлевіч Рабашапка, які тады лятаў у Кітай. З ім я сустрэўся і задаў тое ж пытанне, што і С.С.Шушкевічу. Ён здзівіўся і адказаў коратка: "Ніякіх гарнітураў з Кітая ніхто не дастаўляў. Калі б на борце самалёта з'явілася хоць адна ўпакоўка, я пра гэта ведаў бы".

Здавалася б, пераканаўча. Але я на гэтым не спыніўся. Знайшоў чалавека, які бываў у гасцях у Шушкевіча. Калі той пачуў маё пытанне, выпаліў: "Плюнь у вочы таму, хто распускае плёткі пра нейкі там гарнітур. Вось калекцыяніраваннем ігральных карт ён сапраўды займаецца".

Што ж, можа, і сапраўды не трэба марнаваць час на далейшае расследаванне нейкіх злых чутак? А таму вернемся да нашай гутаркі з С.Шушкевічам.

— Станіслаў Станіслававіч, а як Вы адносіцеся да таго, што знаходзяцца людзі, якія адкрыта заяўляюць: ужо сёння добрую трэць дэпутацкага корпусу можна закоўваць у кайданы і накіроўваць далёка ад роднай хаты? Як Вы лічыце, ёсць падставы для такіх страшэнных меркаванняў? Ці гэта ўсё робіцца з тым, каб дыскрэдытаваць парламентарыяў?

— Я хацеў бы на ваша пытанне адказаць наступным чынам.

Дэпутаты працуюць нібыта пад павелічальным шклом. Усе бачаць, што яны робяць і чым займаюцца. І вельмі проста лавіць хібы, памылкі. Я на сённяшні дзень, за выключэннем некалькіх выпадкаў, не меў ніякіх матэрыялаў, якія б дазвалялі гаварыць аб тым, што можна ўзбудзіць крымінальную справу альбо можна лічыць пэўны дэпутацкі ўчынак амаральным. Я гавару пра дэпутатаў Вярхоўнага Савета.

Безумоўна, некаторыя падзеі-факты ўнеслі сумненні ў маё жыццё, і я бачу, што асобныя дэпутаты паступілі не так, як належыць паступаць дэпутатам. Але не было падстаў для ўзбуджэння крымінальнай справы. Былі падставы для заўваг з пункту гледжання этыкі. І ўсё ж, прабачце, калі на 345 чалавек такое здарылася толькі з некалькімі, ці ж можна гаварыць аб нейкай амаральнасці дэпутацкага корпусу? І я проста не мог бы працаваць Старшынёй, калі б Вярхоўны Савет быў у такой ступені амаральным.

Іншая справа — палітычныя погляды. Але ж дэпутат мае права мець катэгарычна іншыя палітычныя погляды, чым я. І вось тут, я вам скажу, складанасці ёсць, тут адрозненне катэгарычнае.

— Калі Вы падышлі да работы парламента, то ў мяне ўзнікла такое пытанне. Некаторыя, у тым ліку і шэраг аўтараў "Народнай газеты", лічаць, што сённяшні парламент, як і сённяшні ўрад, не здольны вырашаць тыя задачы, якія ставіць жыццё. Падзеі ў Расіі тым больш паказваюць, што дэпутаты, асабліва наменклатурнага блоку, як агню, баяцца выбараў, гатовы на ўсё, каб захаваць, як кажуць, свае крэслы. Як прымусіць наш парламент, які ў другі раз хавае патрабаванне аб рэферэндуме, пайсці на выбары? Якая Ваша думка на гэты конт?

— Ведаеце што, я б не хацеў тут праводзіць нейкія паралелі з іншымі краінамі, калі мы прэтэндуем на нашу беларускую самабытнасць. Давайце гаварыць толькі пра нас. Гэта вельмі проста: калі табе не падабаецца тое, што робіць нехта іншы, абвінаваціць яго ў няздольнасці. З такім жа правам можна сказаць, што я як кіраўнік парламента няздольны адкрыць лепшыя якасці нашых парламентарыяў. Я ўжо не адзін раз і не ў адным інтэрв'ю гаварыў: давайце лепш глядзець на вынікі канкрэтнай работы. Я прыводзіў прыклады таго заканадаўства, якое мы прынялі і якім можа ганарыцца любы парламент.

Але цяпер давайце вернемся да справы аб выбарах. Наш парламент першым у адрозненне ад парламентаў Украіны, Расіі (падкрэсліваю — першым!), заявіў аб тым, што дзеля канстытуцыйных пераўтварэнняў у Рэспубліцы Беларусь будуць праведзены датэрміновыя выбары парламента гэтага склікання.

— І Вы верыце ў тое, што выбары адбудуцца датэрмінова?

— Пачакайце-пачакайце... Давайце не будзем адносіцца да заявы нашага парламента як да некаторых дакументаў СНД. Падпісалі пагадненні, а яны, маўляў, не працуюць. А чаму не працуюць? Таму, што ў гэтым накірунку належным чынам не працавалі ўрады. Вось і тут: ёсць заява —, значыць, трэба, каб і Прэзідыум Вярхоўнага Савета, і Старшыня, і камісіі зрабілі ўсё, каб задуманая справа стала рэальнасцю.

Адказваю на ваша пытанне больш канкрэтна. Старшыня Камісіі па дзяржаўнаму будаўніцтву Уладзімір Канстанцінавіч Леўчык атрымаў заданне распрацаваць найбольш просты варыянт на той выпадак, калі мы будзем мець складанасці з прыняццем Канстытуцыі. Зроблена даручэнне распрацаваць найпрасцейшы варыянт, які з'яўляецца паступовым пераходам да новай выбарчай сістэмы. Гэта значыць, з захаваннем мажарытарнасці, калі ў аснове ляжыць падыход: адзін чалавек — адзін голас. Грамадскія арганізацыі, грамадзяне, калектывы прадпрыемстваў вылучаюць сваіх кандыдатаў, ніякіх антыдэмакратычных захадаў. Трэба толькі ўнесці некаторыя папраўкі ў існуючы закон і ў дзеючую Канстытуцыю. Безумоўна, гэта рэзервовы варыянт. Я кажу так: павінна быць глыбокаэшаланіраваная абарона. Альбо мы прымаем Канстытуцыю — тады ўсё проста (на падставе новай Канстытуцыі — новы выбарчы закон і ўсё), альбо, калі ёсць цяжкасці, дзейнічаем паэтапна на аснове існуючай Канстытуцыі і паправак да яе.

Сёння выйшаў пасля хваробы на працу Вячаслаў Мікалаевіч Кузняцоў і я яго папрасіў узяць пад асабісты кантроль падрыхтоўку гэтага пытання да новай сесіі. І таму, заўважце, калі ў суседніх краінах народы прымушаюць парламент ісці на зрух, то ў нас наадварот: парламент гэты зрух зрабіў самастойна. І таму... ўстрымайцеся ад абвінавачванняў у няздольнасці.

— Станіслаў Станіслававіч, Вы вось сказалі, што, можа, сапраўды трэба ўстрымацца ад прамых абвінавачванняў парламентарыяў. А ці ведаеце Вы, што некалькі дзён таму наш прэм'ер, выступаючы на Мінскім трактарным заводзе, абвінаваціў Вас у тым, што сёння Вы штурхаеце нашу рэспубліку, наша грамадства на польскі варыянт, які можа закончыцца для нас, як кажуць, плачэўным вынікам.

— Журналісцкая інтэрпрэтацыя не заўсёды мяне задавальняе. Я перш за ўсё хачу сказаць вам тое, што польскі варыянт даў такія станоўчыя вынікі, што, мне здаецца, над ім трэба задумацца. Але справа вось у чым: каб рэалізаваць польскі варыянт, трэба ва ўрадзе мець такую фігуру, як Бальцэровіч.

— Мне здаецца, мы ўпусцілі час для польскага варыянта...

— Значыць, цяпер трэба дзейнічаць з улікам упушчанага часу. Што да шокавай тэрапіі, то ў такой знявечанай эканоміцы, як наша, зараз ісці на гэты крок будзе проста глупствам. Але, на жаль, ва ўрадзе нашай рэспублікі Бальцэровіча я не бачу... Там многа людзей з прэтэнзіямі, але ў іх няма паслядоўнай лініі. Я думаю, што Прэзідыум Вярхоўнага Савета не да канца выкарыстоўваў свае функцыі катэгарычнай пастаноўкі пытання перад урадам і своечасова не патрабаваў адпаведных справаздач. І вось калі мы гэтым заняліся 15 верасня, то я на сённяшні дзень бачу значныя зрухі. Калі на красавіцкай нарадзе мы пераконвалі старшыню Камітэта па нафце ў тым, што трэба па-іншаму ставіцца да камерцыйных структур, што трэба ствараць для іх умовы хоць бы такія, як у Прыбалтыцы, у адказ сцвярджалася, што мы і так ствараем умовы для нармальнага бізнесу і яны могуць у нас мець прыбытак і могуць плённа працаваць. Але ж разумнейшымі атрымаліся прадстаўнікі прадпрымальнікаў. Супраць сябе яны не сталі працаваць. Свае позіркі яны скіравалі на Прыбалтыку, дзе эфектыўнасць іх бізнесу больш высокая, бо рэальныя падаткі — меншыя. І вось вядомы кантраст. Сёння я звязаўся, дарэчы, з кіраўнікамі амаль усіх нашых абласцей. І прыемна, што ў апошнія дні адбыліся катэгарычныя зрухі.

— Не ведаю, Станіслаў Станіслававіч, пра якія катэгарычныя зрухі Вы сцвярджаеце, але сёння я размаўляў з дырэктарам саўгаса "Бараўляны" Мінскага раёна Якавам Парашчанкам. У яго на прыколе амаль уся тэхніка. Ды ці толькі ў саўгасе такая сітуацыя! У гаражы выдавецтва "Беларускі Дом друку" стаяць машыны без паліва. Амаль кожны дзень мяне "дастаюць" выбаршчыкі Пінска — на прыколе, здараецца, стаяць нават аўтамабілі "хуткай дапамогі". Патрэбна больш сурова спытаць з тых, хто заваліў адказную справу.

— За некалькі дзён вырашыць поўнасцю праблему сапраўды цяжка. Але, падкрэсліваю, зрухі ёсць. Калі гаварыць пра патрабаванне наконт прыняцця больш суровых захадаў, то самае страшнае, самы агідны шлях, па якім можна пайсці, — гэта помста за памылкі. Многія лічаць, што сітуацыя з дэфіцытам нафтапрадуктаў створана наўмысна. Я гэтага не думаю. Я думаю, што проста рыначнае мысленне ў нашым урадзе падаўляецца (дарэчы, як і ў Вярхоўным Савеце). Мне здаецца, што новы варыянт, які звязаны з датэрміновымі выбарамі, дазваляе гэту работу зрабіць нармальна, а карэкціроўкі ва ўрадзе можна зрабіць на бліжэйшай сесіі.

— Мне таксама здаецца, што карэкціроўкі ва ўрадзе быць павінны.

— Хацелася б, каб гэта адбылося. І каб гэтыя прапановы ўнёс сам урад, каб ён сам усвядоміў складанасць усёй сітуацыі, сам высветліў усе памылкі і зрабіў адпаведныя папраўкі.

— Што і казаць, не простая сітуацыя ў эканоміцы рэспублікі. А тут яшчэ такія здарэнні. Ужо колькі дзён уся Беларусь устрывожана тым, што адбылося ў Гродне. Пры гэтым факты, якія ўсплываюць пасля забойства старшыні аблвыканкама Д.Арцымені, мне здаецца, яскрава паказваюць на крымінальны след. Між тым на "тайной вечере", пра якую ўжо ведае шырокая грамадскасць, было вырашана аб вылучэнні Арцымені на Ваша месца. Вам, як грамадзяніну, не страшна ад самога факта: на якія сілы пэўныя колы робяць стаўку?

Дарэчы, сам факт з "тайной вечерей", на якой, як выцякае з Вашага інтэрв'ю агенцтву "Інтэрфакс", дзяліліся пасады спікера і прэзідэнта і развучваліся ролі будучых ўладароў, вельмі трапна суадносіцца са словамі прэм'ера: "Хтосьці, відаць, жадае, каб Кебіч прыняў бой, апусціўся да кухоннай сваркі са Старшынёй Вярхоўнага Савета. Не, я на гэта не пайду. Патрэбна думаць пра народ, пра ўмацаванне міру ў Беларусі..."

— Пытанне вялікае, пачнём яго з канца. Словы і фактычныя дзеянні, кажаце? Цяжкае пытанне. Але Бог суддзя гэтай "кухоннай" камедыі, як і яе прапагандысцкаму прыкрыццю. Толькі не трэба ўводзіць у зман простых людзей і рабіць сумленныя твары пры неахайнай гульні. На тайных палітычных кухнях я не быў, пальму першынства не дзяліў, як і не кідаў нікому пальчатку, называючы яе ружай.

І далей. Ведаеце, звычайна тыя, хто вядзе следства, не інфармуюць аб нейкіх папярэдніх выніках, фактах, якія да канчатковага разгляду справы павінны трымацца ў тайне. Сёння ж аб некаторых абставінах, звязаных з забойствам Арцымені, гавораць не толькі ў Вярхоўным Савеце, але і ў самых аддаленых вёсках. Я не ведаю, адкуль пайшла інфармацыя, але хачу сказаць, што зараз я маю маральнае права і не зраблю ніякага парушэння, калі пэўныя звесткі на гэтае пытанне выкладу.

Але давайце па парадку. Першае. Я быў бы крывадушным чалавекам, калі б сёння ліў нейкую гразь на нябожчыка. Я быў на Гродзеншчыне, бачыў, якіх вялікіх поспехаў яна дасягнула. Я бачыў, што ёсць суровы гаспадар, а ў многіх адносінах нават бязлітасны, але вопытны кіраўнік. І мяняць цяпер свае погляды толькі з-за таго, што ён разглядаўся як чалавек, якога пэўныя сілы "прочили" на месца Старшыні Вярхоўнага Савета, я не збіраюся. Я не ведаю, да якіх канчатковых вынікаў прыйдзе следства, а таму не хачу рабіць вывадаў на падставе той інфармацыі, якая прасачылася ў друк і гуляе па ўсёй рэспубліцы.

Другая пазіцыя. Сапраўды, прымушае задумацца тое, што звязана з сейфам у службовым кабінеце Д.Арцымені. Я зараз паспрабую падлічыць, колькі мне патрэбна гадоў, каб у сённяшняй нашай сітуацыі Старшыні Вярхоўнага Савета зарабіць такую суму грошай, якая была... Пералічым па камерцыйнаму курсу замежную валюту, і атрымліваецца, што калі ў мяне будзе захоўвацца сённяшні аклад і сённяшняя сітуацыя, то трэба працаваць трыццаць гадоў на пасадзе кіраўніка парламента. Гэта мяне сапраўды здзіўляе і...

Мяне б не здзівіла, каб гэта было знойдзена ў службовым кабінеце чалавека, які займаўся камерцыйнай дзейнасцю, таму што, ведаеце, такое можа быць, на жаль, у адпаведнасці з нашым недасканалым заканадаўствам. А на дзяржаўнай пасадзе, калі гэта, напрыклад, было магчыма праз камерцыю, — гэта, прабачце, не зусім правільна. Але ад чаго б я хацеў папрасіць устрымацца? Ад канчатковых вывадаў. Думаю, што адказы на многія пытанні будуць знойдзены пасля заканчэння следства і лічу правакацыйнымі пытанні з боку некаторых журналістаў наконт таго, чаму я быў на пахаванні і гэтак далей. Я быў на пахаванні народнага дэпутата, гаспадара, які паказаў, якой можа быць Гродзеншчына (дарэчы, у адрозненне ад некаторых іншых абласцей). І таму, каб я не быў на пахаванні, трэба было б мне задаць пытанне: як я мог дазволіць сабе як Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь не быць на пахаванні кіраўніка вобласці, народнага дэпутата Рэспублікі Беларусь?

— Што датычыцца здарэння ў Гродне, то ўсе кропкі над "і" сапраўды расставіць час. Давайце лепш вернемся да нашых надзённых эканамічных праблем. Вы неаднаразова віталі адзіную рублёвую зону. Але ж агульнавядома, што асноўнымі атрыбутамі незалежнай дзяржавы з'яўляюцца ўласныя грошы і свая армія. Незалежных краін, як Вы ведаеце, без сваіх грошай не бывае. Як Вы на гэтую праблему глядзіце?

— Я бачу шлях да залежнасці і праз свае грошы. Паглядзіце на поўдзень. Я маю на ўвазе Украіну, да якой я стаўлюся з найвялікшай павагай, як, дарэчы, і да яе кіраўніцтва. Але заўважце, што там адбылося пасля ўвядзення ўласных грошай. Іх можна ўводзіць, прааналізаваўшы ўсе варыянты. І калі ўводзіць уласныя грошы дзеля таго, каб яны змарнелі, гэта будзе злачынства супраць незалежнасці большае, чым іншы крок. На жаль, калі б я быў такім дылетантам, якім быў яшчэ тры гады назад у адносінах да грашовай сістэмы, я мог бы сёння станоўча разглядаць патрыятызм многіх нашых шчырых беларусаў, што без уласных грошай не можа быць дзяржаўнасці. Цяпер жа я вымушаны сказаць, што, каб прыйсці да дзяржаўнасці з уласнымі грашыма, нам неабходна, мне здаецца, дзеля дабрабыту беларускага народа ўступіць у рублёвую зону новага тыпу. І калі мы будзем такімі разумнымі, калі наша фінансавае становішча стане моцным у рублёвай зоне, можа быць паўстаўлена пытанне, каб перайсці на ўласныя грошы. І гэта, заўважу, не пярэчыць ніякім пагадненням па СНД і тым пагадненням, якія цяпер падпісваюцца. Проста ёсць разлікі, якія сцвярджаюць, што гэта не стрымліваючы фактар на сённяшні дзень.

Станіслаў Станіслававіч на нейкі момант змаўкае, а потым дадае:

— Мы перажываем не простую сітуацыю ў плане станаўлення фінансавай сістэмы. І без жорсткіх мер па абмежаванню фінансавых выдаткаў, па абмежаванню бюджэту, разумных мер па крэдытных стаўках не абысціся. Дарэчы, гэта патрэбна, нягледзячы на тое, ці пойдзем мы ў рублёвую зону, ці не пойдзем...

— Станіслаў Станіслававіч, усе бачаць, якая моцная інтэлектуальная каманда ў Ельцына. Вы не прыслухоўваецеся да падказак і не ствараеце сваю такую ж моцную каманду?

— Іосіф Паўлавіч, глядзіце, у чым тут справа. Ельцына ўсенародна абралі прэзідэнтам Расіі. Ён можа падбіраць у сваю адміністрацыю тых людзей, якіх ён жадае бачыць, ён прызначае кіраўнікоў урадавых структур, і ў шэрагу выпадкаў нічога яму не перашкаджае гэта рабіць, акрамя агульнага ляманту альбо акрамя тых пазіцый, якія трэба было ўзгадняць з Вярхоўным Саветам. А цяпер прачытайце Канстытуцыю Рэспублікі Беларусь. Прачытайце...

— Сапраўды, у Вас іншыя правы...

— Як я магу стварыць каманду, калі я асабіста нікога не прызначаю і нікога не пазбаўляю гэтага права. Я займаю пасаду, якую, калі гаварыць шчыра, займалі некалі нашы паважаныя народныя пісьменнікі. І яны да мяне цяпер звяртаюцца з просьбамі. Я ім кажу: вы паглядзіце, ці ж змянілася Канстытуцыя ў адносінах да пасады Старшыні Вярхоўнага Савета? Змянілася толькі тое, што ён стаў Старшынёй Прэзідыума Вярхоўнага Савета. Пойдзем далей... Што мог зрабіць раней Старшыня Вярхоўнага Савета і Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Савета? Ён нічога не мог зрабіць і нічога не можа зрабіць, таму што ў нас старая Канстытуцыя і мы яе хочам мяняць. Калі гаварыць пра каманду толькі з дэпутатаў, то, на жаль, аднадумства тут шырокага, як Вы бачыце, няма. Што да апарату і Сакратарыята Вярхоўнага Савета, то тут мы робім лагічныя, законныя і паступовыя крокі і я думаю, што Вы як народны дэпутат з'яўляецеся сведкам паляпшэння работы гэтых структур.

— Дык што, Вы наогул не маеце сваёй каманды?

— Я маю каманду і скажу адкрыта: яе інтэлектуальны патэнцыял вельмі і вельмі высокі. Гэта добрыя дарадцы, людзі, якія фактычна працуюць альбо на грамадскіх падставах, альбо на кантрактнай аснове, калі рыхтуецца аналітычны агляд па пэўных пытаннях. Вы ведаеце, гэтай камандзе можна пазайздросціць...

— Таму я думаю, што ў бліжэйшы час ад гэтай каманды і ад Вас асабіста будуць пэўныя цікавыя ініцыятывы?

— Прабачце, яны ўжо ёсць. Іншая справа, што я магу выходзіць з тымі ініцыятывамі, якія маюць пэўную надзею на падтрымку Вярхоўнага Савета. І тут трэба ісці на разумны кампраміс.

— Станіслаў Станіслававіч, у Беларусі, як нідзе, актывізаваліся антыдзяржаўныя сілы, якія адкрыта і беспакарана выступаюць супраць яе незалежнасці. Іх хапае і сярод урадавых структур, і сярод дэпутацкага корпусу, і сярод работнікаў друку, і сярод грамадскіх фарміраванняў. Ці не занадта спакойна Вы назіраеце за гэтым?

— Адказ на папярэдняе пытанне фактычна быў адказам і на гэтае. Я не магу дзейнічаць супраць іх незаконнымі метадамі. Мне здаецца, што ў большасці сваёй, у пераважнай большасці гэта альбо тыя, хто не быў абраны дэпутатамі, альбо тыя, хто, будучы абраным дэпутатам, прэтэндуе на больш высокую пасаду, чым ім ахвяраваў Вярхоўны Савет. Эксплуатуючы лозунг антыдзяржаўнасці, яны забыліся, што выступаюць несумленна супраць суверэннасці Беларусі. Мне здаецца, што ў гэтых людзей няма шчырага жадання служыць свайму народу, яны служаць сабе...

— Не ведаю, згодны Вы з гэтым ці не, але дэмакраты лічаць, што ў іх ёсць пэўныя падставы думаць: Мінск пацвярджае сваю ранейшую рэпутацыю Вандэі. Менавіта яго аблюбавалі чырвона-карычневыя. Вы з Ельцыным і Краўчуком зрабілі патрэбны і мужны крок у Віскулях. Ці не настаў час Вам зноў аб'ядначца, каб нанесці рашучы ўдар па сілах мінуўшчыны?

— Ваша прапанова ў нейкай ступені носіць нелегітымны характар. Я лічу, што з кім бы мы ні аб'ядналіся для вырашэння ўнутраных спраў Рэспублікі Беларусь, мы павінны абапірацца толькі на нашы ўнутраныя структуры і сілы. Замежныя структуры могуць толькі выказаць свае адносіны. Я ведаю, як ставіцца, напрыклад, прэзідэнт Расіі да пэўных нашых спраў, але ж яны не ўмешваюцца. У той жа час вы ведаеце, што я як чалавек і як Старшыня Вярхоўнага Савета прыхільнік паступовых, паэтапных канстытуцыйных рэформ, праводзімых прэзідэнтам Ельцыным. Але ж я не дапамагаю яму іх праводзіць.

— Я думаю, што ён прыхільнік Вашых дзеянняў на Беларусі?

— Мне прыемна гэта адчуваць, мяркую, што гэта так.

— Станіслаў Станіслававіч, а вось такое пытанне. Як мне здаецца, мы ўпрытык падышлі да стварэння кааліцыйнага кампетэнтнага ўрада. Гэта сцвярджаюць і тыя публікацыі, якія з'явіліся ў апошні час на старонках "Народнай газеты" і іншых дэмакратычных выданняў, і заявы прафсаюзаў, іншых грамадскіх, а таксама палітычных арганізацый. Як Вы думаеце, ці пагодзяцца дэпутаты з тым, каб сапраўды, як кажуць, памяняць коней на пераправе?..

— Пры нашых неўсталяваўшыхся палітычных рухах я б хацеў, каб ва ўрад уваходзілі людзі, для якіх найдаражэйшае — гэта беларуская дзяржаўнасць, і каб ва ўрад не ішлі тыя, хто не ведае, што рабіць. Толькі ў такім кантэксце можна разглядаць пытанне аб кааліцыйным урадзе. Тут з палітычнымі падыходамі ёсць шмат складанасцей. Калі гэта будзе кааліцыя тых, хто ведае, як зрабіць справу лепш, — я прыхільнік такога ўрада. І тут дадам: мне здаецца, што Беларусь легітымным шляхам здольная выйсці з гэтага цяжкага становішча. У мяне надзея на тыя датэрміновыя выбары, якія аб'явіў сам Вярхоўны Савет, і той урад, які будзе створаны Вярхоўным Саветам. А паляпшэнне ў гэтым урадзе можа быць. Я чакаю адпаведных захадаў ад прэм'ер-міністра, таму што гэта ў першую чаргу яго справа...

— Станіслаў Станіслававіч, хацелася б спытаць у Вас яшчэ вось пра што. Як паведамлялі "Магілёўскія ведамасці", на нарадзе старшынь райвыканкамаў і праваахоўных органаў Мікалай Грынёў і Аляксандр Лукашэнка заявілі: "...Имеются сенсационные факты... документы, которые во время визита Шушкевича в США должны были быть им подписаны... Беларусь должна стать плацдармом против России и в связи с этим в нашей республике планировалось размещение 150 сотрудников ЦРУ". Як Вы адносіцеся да гэтых "сенсацыйных" выкрыванняў?

— Па-першае, думаю, што службовая асоба такога рангу, як старшыня Магілёўскага аблсавета Мікалай Грынёў, ведае, што расследаванне па фактах, звязаных з нацыянальнай бяспекай, павінна весці КДБ рэспублікі. Туды і трэба звяртацца за тлумачэннямі і запытамі.

Па-другое. Азнаёміўшыся з апошнімі заявамі паважанага спадара Лукашэнкі, які "дамовіўся" з Русланам Хасбулатавым і "выбіў" крэдыты для Беларусі, "забяспечыў" рэспубліку нафтай і газам, утварыў з Расіяй адзіную дзяржаву, можна лёгка паверыць і пра дамоўленасць аб размяшчэнні толькі ў Мінску 150 супрацоўнікаў ЦРУ. Глупства ўсё гэта...

— Што ж, Станіслаў Станіслававіч, можа, на гэтым і закончым наш адкрыты дыялог? Дзякуй Вам за шчырасць, поспехаў у далейшай працы!

— Дзякуй і Вам. Поспехаў усяму калектыву "Народнай газеты"!

Вячаслаў КЕБІЧ:

Неабходна навесці парадак у гандлі гарэлкай

У апошні час у Савет Міністраў, у мясцовыя органы ўлады з боку насельніцтва паступае ўсё большая колькасць скаргаў на адсутнасць у сістэме дзяржгандлю лікёра-гарэлачных вырабаў. Людзі справядліва абураюцца тым, што месяцамі не могуць атаварыць свае талоны на гарэлку. Выклікае іх абурэнне і бяздзейнасць праваахоўных органаў, якія скрозь пальцы глядзяць на шматлікія парушэнні ўведзеных з 1 верасня новых правіл гандлю спіртнымі напіткамі, на пастаянныя ўцечкі "налева" ў камерцыйныя структуры прадукцыі лікёра-гарэлачных заводаў. Па сённяшні дзень, нягледзячы на строгую забарону, гарэлкай з-пад крыса працягваюць гандляваць утрая даражэй у шматлікіх камерцыйных ларках. А ў некаторых месцах, напрыклад у горадзе Браславе, наваяўленыя камерсанты прадаюць яе зусім адкрыта, дэманструючы тым самым поўнае грэбаванне рашэннем урада.

Як паведамілі ў службе інфармацыі Савета Міністраў, улічваючы вастрыню сітуацыі, прэм'ер-міністр Вячаслаў Кебіч пачаў 27 верасня свой рабочы дзень з разгляду гэтай праблемы. Заслуханы тлумачэнні па гэтаму пытанню віцэ-прэм'ера А.Бокача, старшыні Мінгарсавета А.Герасіменкі, кіраўнікоў мінскага лікёра-гарэлачнага завода "Крышталь". Кіраўніком урада дадзены неабходныя ўказанні па аператыўнаму выпраўленню ўзнікшага становішча.

На думку Вячаслава Кебіча, талонная сістэма гандлю гарэлкай сябе зжыла і ў бліжэйшы час яе трэба адмяніць, аднак для гэтага неабходна ўзмацніць кантроль за вытворчасцю лікёра-гарэлачнай прадукцыі, яе пастаўкамі ў сістэму дзяржаўнага гандлю і рэалізацыяй. Трэба таксама больш строга спаганяць з парушальнікаў правіл гандлю спіртнымі напіткамі.

У бліжэйшы час Саветам Міністраў будуць прыняты адпаведныя рашэнні.

Белінфарм.

Пастанова Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь № 640

Аб устанаўленні новага размеру мінімальнай заработнай платы і асобных сацыяльных выплат

У сувязі з ростам цэн на асобныя тавары і тарыфаў на паслугі Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь **пастанаўляе**:

1. Устанавіць з 1 кастрычніка 1993 г. мінімальную заработную плату ў размеры 15000 рублёў у месяц, а тарыфную стаўку першага разраду — 17000 рублёў.

2. Пры пераразліку пенсій з 1 кастрычніка 1993 г. і карэкціроўцы заработку пры назначэнні пенсій у адпаведнасці з Палажэннем аб парадку пераразліку пенсій і карэкціроўцы заработку, што вызначаецца пры назначэнні пенсій, зацверджаным пастановай Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь ад 7 кастрычніка 1992 г. нумар 606 (ЗП Рэспублікі Беларусь, 1992 г., нумар 28, арт. 523), прымяняць замест сярэднямесячнай заработнай платы рабочых і служачых за II квартал 1993 г. сярэднюю заработную плату рабочых і служачых за жнівень 1993 г.

3. Міністэрствам і ведамствам, выканкамам мясцовых Саветаў народных дэпутатаў, кіраўнікам прадпрыемстваў, устаноў і арганізацый, фінансуемых з бюджэту, забяспечыць пераразлік ставак заработнай платы і акладаў работнікаў у адпаведнасці з устаноўленай гэтай пастановай стаўкай першага разраду і каэфіцыентамі адзінай тарыфнай сеткі.

4. Міністэрству сацыяльнага забеспячэння, Міністэрству абароны, Міністэрству ўнутраных спраў, Камітэту дзяржаўнай бяспекі і Галоўнаму ўпраўленню пагранічных войск пры Савеце Міністраў Рэспублікі Беларусь з 1 кастрычніка 1993 г. правесці пераразлік пенсій зыходзячы з новага размеру мінімальнай заработнай платы. Дзяржаўнаму камітэту па працы і сацыяльнай абароне насельніцтва сумесна з Міністэрствам фінансаў перагледзець размеры дапамог, а кіраўнікам вышэйшых, сярэдніх і прафесійна-тэхнічных навучальных устаноў — размеры дзяржаўных стыпендый.

5. Устанавіць, што назначаныя да 1 кастрычніка 1993 г. дапамогі па беспрацоўю і стыпендыі беспрацоўным, якія праходзяць прафесійную падрыхтоўку, павышаюць кваліфікацыю па накіраванню дзяржаўнай службы занятасці, павялічваюцца з указанай даты ў 1,7 раза.

6. Дзяржкамстату забяспечыць разлік індэкса цэн, які характарызаваў бы змяненне кошту спажывецкай карзіны ў адносінах да цэн кастрычніка 1993 г., і яго публікацыю ў перыядычным друку.

7. Міністэрству фінансаў сумесна з Дзяржэканампланам, Дзяржаўным камітэтам па працы і сацыяльнай абароне насельніцтва, аблвыканкамамі і Мінскім гарвыканкамам накіраваць грашовыя рэсурсы, атрыманыя ў выніку змяншэння дзяржаўных датацый і субсідый, а таксама пераарыентацыі выдзяляемых таваравытворцам дзяржаўных сродкаў на прамыя выплаты насельніцтву згодна з пастановай Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь ад 27 жніўня 1993 г. N 579 "Аб мерах па павелічэнню паступлення ў Рэспубліку Беларусь валюты дзяржаў, якія раней уваходзілі ў СССР, рацыянальнаму яе выкарыстанню, умацаванню і падтрыманню плацежнага балансу" (ЗП Рэспублікі Беларусь, 1993 г., N 24, арт. 477), у мэтавыя фонды, створаныя ў адпаведнасці з пунктам 13 пастановы Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь ад 27 снежня 1991 г. N 492 "Аб мерах па расшырэнню натуральнай дапамогі маламаёмным слаям насельніцтва" (ЗП Рэспублікі Беларусь, 1991 г., нумар 36, арт. 453), на аказанне дапамогі маламаёмным грамадзянам.

8. Рэкамендаваць мясцовым Саветам народных дэпутатаў вызваліць з 1 кастрычніка 1993 г. ад плацяжоў за камунальныя паслугі (водаправод, каналізацыя, газ, ацяпленне, гарачае водазабеспячэнне, электраэнергія) сем'і (адзінокіх грамадзян), якія адносяцца да маламаёмных груп насельніцтва ў адпаведнасці з пастановай Дзяржаўнага камітэта па працы і сацыяльнай абароне насельніцтва ад 22 верасня 1993 г. N 78 "Аб арганізацыі выяўлення і ўліку маламаёмных грамадзян і аказанні ім дапамогі".

9. Прызнаць страціўшымі сілу пункты 1, 7—9 і 12, абзац трэці пункта 2 у частцы ўстанаўлення заработнай платы работнікаў з тарыфным каэфіцыентам 1,0 у размеры 13200 рублёў у месяц пастановы Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь ад 22 ліпеня 1993 г. N 497 "Аб чарговых мерах па сацыяльнай абароне насельніцтва" (ЗП Рэспублікі Беларусь, 1993 г., N 21, арт. 412), а таксама пастановы Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь ад 20 жніўня 1993 г. N 570 "Аб чарговых мерах па сацыяльнай абароне пенсіянераў" (ЗП Рэспублікі Беларусь, 1993 г., N 24, арт. 468) і ад 21 верасня 1993 г. N 633 "Аб мерах па сацыяльнай абароне асобных катэгорый пенсіянераў".

Старшыня Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь В.КЕБІЧ.

Кіраўнік спраў Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь М.КАЎКО.

24 верасня 1993 г.
г.Мінск.

Не все так плохо

Это сладкое слово — свекла

В хозяйствах республики приступили к массовой уборке сахарной свеклы.

Как сообщили корреспонденту РИДа в Минсельхозпроде, на приемные пункты уже сдано около 60 тысяч тонн сырья. Всего свекловодам Беларуси в нынешнем году предстоит убрать сахарные корни более чем с 55 тысяч гектаров, что на 5 тысяч гектаров больше прошлогоднего. Радует урожайность — 350—360 центнеров с гектара. Перерабатывающие заводы начали производство сладкой продукции.

Анатолий РОМАНОВИЧ.

"Запантуют" в хозяйстве

Как стало известно корреспонденту РИДа, в колхозе "Сергеевичи" Пуховичского района всерьез решили заняться... оленеводством.

В хозяйстве создали специальную ферму, а из Хотимского района завезли первую партию пятнистых животных — 60 голов. В ближайшие годы численность оленей должна увеличиться в два-три раза. Это позволит хозяйству заниматься поставкой пантов как для медицинских предприятий республики, так и за рубеж.

Николай ГРИГОРОВИЧ.

Футбол

Все на "Динамо"! Невзирая на цены?

Павел ЯКУБОВИЧ

Сегодня в 19 часов на минском "Динамо" состоится ответная встреча в рамках розыгрыша Кубка европейских чемпионов с бременским "Вердером". Счет первой игры 5:2 в пользу наших сегодняшних гостей, но значит ли, что динамовцам и всем нам не на что надеяться?

"Вердер", конечно, сильная команда, и его игроки могут если не все, то очень многое. Защитник Боровка, нападающие Руфер, Хобш и Херцог способны выдавить кровь из камня. Но тотальный футбол, который показывает "Вердер", безупречен лишь тогда, если вся команда находится в хорошем настроении. К счастью для нас, так бывает не всегда. Дело в том, что у клуба начался некоторый спад, и сразу же зачесалась "ахиллесова пята" команды — вратарь Гунделах, который заставляет нервничать свою защиту, и та играет с повернутой назад головой. Короче говоря, если соперник не выходит против "Вердера" на цыпочках, а способен навязать ему "обмен ударами", то прошлогодний чемпион Германии бывает не более грозен, чем снеговик на горячей газовой плите. Во всяком случае в чемпионате бундеслиги команда недавно побывала в нескольких чувствительных нокаутах и ее название фанаты произносят без особого почтения...

Что предпримут динамовцы сегодня, мы, конечно, увидим, но очень надеемся на игру красивую, с почетным счетом для нас. Вергеенко возлагает надежду на укрепление защиты Орловским, а впереди, скорее всего, появится залечивший травму Путило, для которого есть прекрасный повод заявить о себе не просто как о подающем надежды вундеркинде, а как о ключевом игроке основного состава. Вероятно, выйдет на поле и Шуканов. Во всяком случае вся труппа Вергеенко, все солисты, примы и рядовые исполнители тренерских установок готовы к выходу. Никто, кроме них, ничего сделать не сможет, но сами они, черт побери, конечно же, в состоянии преподать гостям хорошую взбучку! На это и будем надеяться.

Несколько штрихов к матчу. Побывавший в Минске разведчик из "Вердера", менеджер клуба, улетел домой в мрачном настроении. Во-первых, его напугали очереди машин у пустых бензоколонок — опытный немец оценил глубину и масштабы нашего энергокризиса. Во-вторых, продегустировав предложенную ему пищу, он заявил, что игроки подобное есть никогда не станут, поэтому в Минск прибудет повар команды и контейнер с продуктами. Об остальном разведчик предпочел отмолчаться...

Однако мне удалось выяснить, что главный вывод, который сделал герр Лемке, — игра в Минске вряд ли станет легким вояжем для "Вердера", хотя многие в Европе уже поторопились "вывести" команду Бремена в следующий круг.

Словом, сегодня в Минске — большой футбольный вечер. Правда, вполне может случиться так, что трибуны "Динамо" будут пустыми. Болельщиков отпугнули огромные цены — от 4 до 15 тысяч рублей. К нам в редакцию пришла целая делегация студентов БГУ, любителей футбола. К сожалению, ничем ребятам мы помочь не смогли, потому что, как выяснилось, столь высокие цены — отнюдь не прихоть и уж тем более не алчность руководства футбольного клуба. Дело в том, что цены на подобные матчи устанавливаются в штаб-квартире УЕФА и "привязаны" к курсам СКВ. Администрации стадионов и клубов под угрозой финансовых санкций не имеют права понизить шкалу цен. Что ж, пусть и этот повод подстегивает нас к тому, чтобы все мы стали лучше работать и соответствовать наконец нормальным среднеевропейским стандартам, при которых цена футбольного билета никого не пугает. Ни студента, ни пенсионера. А пока многим, к сожалению, придется воспользоваться бесплатным домашним телеэкраном.

Репортажи с того конца света

Вашингтонское настроение

8. Мы где-то уже встречались...

Павел СТАСЕВИЧ

Подозреваю, что своей "американиадой" я уже изрядно поднадоел читателям, поэтому буду как-нибудь закругляться.

Но прежде хочу извиниться за ошибку, прошедшую в печать в одном из репортажей: гражданская война в США происходила, конечно же, не в 18-м, а в 19-м веке (1861—1865 гг.).

А сейчас — о морали, которую вывел автор для себя из посещения страны на том конце земного шара.

Скажу сразу, что главное впечатление такое: с этой страной мы уже где-то встречались. Даже в родной деревне. И все их "новое" — это по глупости забытое нами "старое".

Ну, скажем, что нового для нас, живущих в Старом свете, в девизе американской нации "Мы верим в Бога!"? Библии в тумбочках гостиничных номеров, как у них, у нас, конечно, не лежат. Но кто будет отрицать, что именно религия была и у нас одним из оплотов государства? Играет роль главного "отстойника душ" и сейчас. Ведь чуть только приоткрыли "шлюзы" к Богу, заменявшие ранее партийную идеологию, и уже в каждой деревне-районе-городе самая примечательная новостройка — церковь или костел. Сдаются "под ключ" раньше срока, на стройках порядок, шуму-гаму и перебоев с кирпичом нет. А в одной из соседних с моей деревне селяне поступили еще доказательнее: бывшего секретаря колхозной парторганизации, сплавившего в минский музей знаменитый здешний колокол, заставили вернуть реликвию на место.

— А то смотри, Михайлович... — сказали просто.

И Михайлович намек понял. Напомнил в сумку сала-мяса-горилки и немедленно двинулся в столицу. И привез.

А взять еще одну "нематериальную" ценность США — свободу (говоря по-нашему — приоритет человека, а не государства). Если бы мы немного тише пели песенки типа "Раньше думай о Родине, а потом о себе..." да "Не хочу их, ни удобной и мягкой постели...", то обязательно вспомнили бы, что и наших далеких предков такие слова можно было вытянуть только на дыбе. Соединенных Штатов еще и в помине не существовало, а мое родное местечко Мотоль по ревизии 1555 г. уже было отнесено к числу городов с самоуправлением, т.е. получило магдебургское право. Не буду долго объяснять, что это значило, — юношам, обдумывающим житье, очень полезно будет узнать это, самолично порывшись в истории Бацькаўшчыны. Скажу просто: в 1937-м даже за намеки про свободы, дарованные "простым" людям в "мрачные средние века", расстреливали, а в остальные годы "народной" власти — сажали в психушки, раскулачивали и т.д. Выбивали, словом, память у народа начисто. И до сих пор средневековые права и свободы граждан — темный лес для многих наших парламентариев: ну не понимают люди, что человек может прожить на этой земле своим умом и руками, без многочисленного начальства и вперед смотрящих на своей спине. Не доходит как-то.

А ведь было. В 18-м веке магдебургское право, т.е. очень большие свободы — и в личностном, и в торгово-ремесленном плане — получили практически все крупные и не очень города и местечки на территории нынешней Беларуси. В Америке, словом, путь к свободе только начинали, а у нас она уже была воплощена в конкретные формы. И приходится только сожалеть, что исторические выкрутасы загубили у нас то, что начали активно развивать в США.

Правда, мои мотоляне умудрились и после раздела Речи Посполитой не попасть под пана или помещика, а стали при русских царях государственными "крестьянами". Жили своим умом, зарабатывали и извозом, и ремеслом, и сплавом леса. Результат этой относительной свободы — огромный отрыв деревни в социально-бытовом развитии по сравнению с теми, где "сидел" даже хороший и толковый пан-помещик. Свобода есть свобода, и наши предки деньги зарабатывали не у пана, а шарили в поисках их по всему свету, добираясь и до С.-Петербурга, и до Кенигсберга. Крутились, словом.

И почему слово "свобода" такое сладкое, узнали раньше американцев. А ведь именно это слово и понятие загнали "родители" США в кровь наших законов...

Сказку лучше. Не изобилие в магазинах, автомобильных косяках и бытовые удобства делают то, что называется "американский характер" и так резко отличает наши натуры. Это все мелочи, дело наживное. А главное опять же в этом затасканном, но по-прежнему сладком и отобранном у нас слове "свобода". Если не верите мне, то послушайте, что писала в своем исследовании "Крестьяне деревни Мотоль и их песни" член императорского Русского географического общества Мария Сакович: "По внешнему облику, по некоторым характерным особенностям своего быта мотоляне **резко** (выделено мною. — **Авт.**) отличаются от своих соседей. В то время как последние, находясь под игом крепостничества, **до сих пор** (выделено мною. — **Авт.**) носят его следы, мотоляне сохранили светлый ум, независимую волю, смелость в отношениях и веселый, доброжелательный характер..."

Вопрос на засыпку: кто найдет различия между общепризнанным понятием т.н. "американским характером" и "мотольским характером" 19-го века? Да нет их, ребята! Не было. Потом появились. И мы так резко — почти на биологическом уровне! — отличаемся от американцев и не только от них, потому что до сих пор носим следы крепостничества, но уже не царского, а советского. Начиная от нудного получения справок до вечной проблемы сдачи стеклотары и бесконечных очередей...

А ведь встречались мы с американцами и на этом, самом низшем уровне торгово-магазинном фронте. Кого ни спроси — родственников да старожилов про торговлю во времена до 1939 года — так ответ один: — Да все было! А нет — так Мойша через день привезет!

Добавлю: а не поможет Мойша, то выручит Янкель. И неизвестно откуда привезет нужные изделия под названием "гошто-ваз игрушка" для пошива кожуха. И не только Мойша да Янкель и не только в Мотоле: во всех белорусских местечках торговали — сбыт находился в надежных руках евреев, отношения к человеческим, и "ты — мне, я — тебе" процветали.

В общем, выдвинул свою деревню на первый план в этих заметках лишь для того, чтобы подчеркнуть: если каждый из нас немного пристальнее глянет на историю своей "малой родины", то, уверен, непременно увидит то, что увидел в США я: мы с американцами уже где-то в истории встречались.

Жаль, потом мы разошлись. Куда Майкл тогда не понял. А их от "новых" идей спас океан, далеко оказалось даже шагнуть...

Слава Богу, все это в прошлом. Имею в виду именно человеческие настроения. Что же касается всего остального, то все американские достижения очень уважаемы "мать их — Европа. И в середине ее есть небольшая, но независимая Беларусь, переживающая сейчас не лучшие свои времена. Но есть надежда — скоро одолеется. И сумеет догнать Америку не по молоку и мясу, а по вещам более жизненным: свободе, демократии, правопорядку. Все остальное быстро приложится. Это показывает нам не столько американский опыт, сколько белорусская история.

Такое вот у меня вашингтонское настроение.

Вашингтон — Минск.

Мудрый Всеволод

Фрагменты художественно-исторической повести

Владимир ЯКУТОВ, писатель, кандидат исторических наук

(Продолжение. Начало в №№ 185-188)

— Меня расстреляет мое начальство! — страдальческим голосом завопил офицер. — Оружие у большевиков, а солдаты голые. Пан Езус, матка боска!..

— Мы можем одежду отдать и кое-что из оружия, — неожиданно предложил Игнатовский. — Взамен на ваше обещание вести к мирному населению политику доброжелательства. — Он внимательно и строго посмотрел на испуганного офицера. — Ну как, идет?

Поляк, естественно, согласился и дал письменную расписку об этом.

На этом и разошлись. Поляки получили обратно десять старых винтовок, все обмундирование и обувь, за исключением пяти пар офицерских ботинок, которые Волк забрал для партизанских нужд. Он поступил таким образом, чтобы не обострять отношений между оккупантами и местными крестьянами. Подобная тактика сыграла свою положительную роль. В данном случае каждый солдат мог проклинать лишь извечную мужскую слабость к крепким напиткам, но не большевиков. В общем, профессор воевал по-джентльменски и был снисходителен к противнику, видя в этой акции глубокий психологический и гуманный смысл.

Но не всегда бывало так романтично и бескровно. Были и бои, и потери, и тяжелые отступления. Сам Всеволод Макарович не однажды находился на волосок от смерти. Например, каким чудом он уцелел в Острошицком Городке, и сам объяснить не мог. Там их, троих вооруженных подпольщиков, обнаружила польская разведка. Устроила погоню. Лишь кромешная ночная тьма и дождь спасли от злых пуль...

...И вот пришел день, когда Беларусь была освобождена от оккупантов. К концу августа БКО приостановила свое существование. Она вошла в Компартию (большевиков) Беларуси. Сам В.М.Игнатовский был принят в ряды коммунистов 30 июля 1920 года. Впереди были трудные годы мирного строительства.

Осенние свинцовые тучи, низко повиснув над землей, нещадно поливали землю дождем, который сильно мешал уборке картофеля и поздних колосовых. На улице было зябко и неуютно.

Под стать погоде было и настроение Марии Севостьяновны. Она очень волновалась за мужа, который уже пятые сутки не возвращался из командировки. У нее все валилось из рук. "Может, случилось что-нибудь плохое, — горестно размышляла она. — Везде орудуют недобрые люди, вооруженные бандиты. Помоги ему Бог". Хотя поездки мужа по республике занимали львиную долю его времени, но чтобы так долго и без какой-либо весточки о себе... "Конечно, связь сейчас никудышная, — начала успокаивать себя Мария Севостьяновна. — Просто Сева не мог дозвониться откуда-то из дальней волости".

Тревогу и скуку, как всегда, умели развеять сыновья. Специалистом по этой части был младший Валентин. Он, как барометр, каким-то неведомым чутьем угадывал мысли матери. Стоило ей, например, о чем-нибудь задуматься, как Валентин тут как тут. Так было и на этот раз.

— Знаешь, мама, давай сегодня сходим на рынок, — не то шутя, не то серьезно предложил он, — и купим чего-либо вкусненького. У меня даже есть на такое дело и деньжата.

— Откуда? — насторожилась мать.

— Сэкономил с той доли, которую дает мне отец, — бойко ответил Валентин.

Тут подошли Михаил и Юрий. Они, устроившись поближе к матери, затеяли разговор на мажорные темы.

— Ну и хитрецы вы все трое, — порадовалась мать и тут же, сменив радость на досаду, спросила: — Разве вы за отца не беспокоитесь?

— С ним все в порядке, — гордо изрек старший Михаил, извлекая из-за пазухи газету, в которой сообщалось, что нарком земледелия БССР проводит инспекционный осмотр первых коммун.

— И ты молчал! — возмутилась мать. — Давно зная, где отец, он, видите ли, держит это в секрете...

— Мама, милая! — прерывая Марию Севостьяновну, воскликнул Михаил. — Я только получил газету и не мог никак сказать раньше.

— Ну, слава Богу! — с облегчением вздохнула мать. — С Севой ничего не случилось.

Между тем задержка Всеволода Макаровича объяснялась просто. Он изучал положение дела в недавно созданных коммунах. Этих коммун было еще мало, а шума вокруг них подняли невероятно много. Чего только ни говорили о них! При первом же, даже беглом знакомстве с коммунами бросались в глаза некомпетентность в вопросах хозяйствования, расхлябанность работников, безразличие, халатное, мягко говоря, отношение к имуществу, скоту.

— Почему у вас повозки валяются где попало, а двери в конюшне сорваны с крюков? — строго спросил Игнатовский у руководителя одной из таких коммун.

Ответ коммунара поразил Игнатовского.

— Конюшню будут все равно чинить военные, а повозки обещали прислать новые, — без тени смущения изрек охрипшим голосом заросший полупьяный мужичок. — Ведь мы коммуна-а-а...!

Дальше не было смысла вести с ним разговор. Ту же самую картину увидел Игнатовский и в других коммунах. Результат их существования давал о себе знать: это развращение человека труда, приучение его к иждивенчеству, равнодушию и просто к лени. Даже в личных жилищах царили грязь, неустроенность. В самых бедных белорусских семьях Всеволоду Макаровичу не приходилось видеть раньше такой неряшливости и безответственности.

— Гори оно гаром — такое нелепое изобретение, как коммуны, — говорил в кругу руководящих работников наркомзема Игнатовский. — Хуже быть ничего не может.

Следует подчеркнуть, что потом Игнатовский не был сторонником и насильственной коллективизации. Но тогда еще было трудно представить, какую трагическую форму приобретет позже так называемое преобразование сельского хозяйства на социалистический лад.

Всеволод Макарович понимал под социализмом гармоничное развитие личности, где труд, отдых и свобода шли рядом, дополняя друг друга. И задуманную Сталиным коллективизацию, уничтожение лучшей части белорусского крестьянства под предлогом борьбы с кулачеством он считал непоправимой глупостью, а еще точнее — политическим и уголовным преступлением. Его некоторые выступления, статьи, высказывания в кругу друзей, родных и близких на сей счет подтверждают это.

Однако возвратимся к конкретным делам Игнатовского.

В кресло наркома земледелия Игнатовский попал в июле 1920 года, можно смело сказать, совершенно для него неожиданно. Собственно говоря, в то горячее и неспокойное время это было вполне объяснимо. Здесь, видимо, сыграли решающую роль два фактора. Первый—это то, что Всеволод Макарович входил вместе с Александром Григорьевичем Червяковым в состав Военно-революционного комитета БССР и показал себя там весьма положительно, особенно по мобилизации крестьян против оккупантов. Второй, ему как бывшему видному эсеру, как говорится, сам Всевышний предназначил быть ближе к селу. Естественно, не последнюю роль сыграл Александр Григорьевич Червяков, который был позже избран председателем ЦИКа и Совета народных комиссаров БССР.

— Лучше кандидатуры Игнатовского я пока не вижу, — твердо заявил он.

Этих слов столь авторитетного руководителя правительства было вполне достаточно для положительного решения вопроса. В общем, профессор-историк, учитель, интеллектуал, человек, совершенно никогда не мечтавший о такой карьере, вдруг стал высшим чином в сельскохозяйственном ведомстве Беларуси.

Ноша, возложенная на Игнатовского, была тяжелая. Посевные площади республики сократились почти на сорок процентов по сравнению с довоенными. Значительно снизились урожаи, наполовину уменьшился валовой сбор главных зерновых культур. Семнадцать процентов крестьянских хозяйств Беларуси были безлошадными, восемнадцать процентов не имели плугов.

Упадок сельского хозяйства привел к тому, что не хватало хлеба и других продуктов питания. "Город Минск переживает тяжелые дни, — сообщало правительство Беларуси в Москву. — Тяжелое продовольственное положение Беларуси и полное отсутствие предметов широкого потребления лишают нас возможности что-либо выдавать рабочему". Не лучше обстояло дело и в других городах республики.

Но Игнатовский, понимая сложность социально-экономической ситуации в республике, энергично взялся за непривычное для себя дело. Он быстро подобрал аппарат наркомата — умелых и образованных людей, досконально знающих ту или иную отрасль сельского хозяйства. Все было подчинено одной цели — побольше засеять земли и повыше собрать урожай, сохранить и приумножить поголовье скота, особенно коров и лошадей, помочь бедным крестьянам семенами и ссудами на покупку сельхозинвентаря или лесоматериалов на строительство дома. Большой проблемой было наделение землей, которой так не хватало в Беларуси.

Была еще масса других неотложных задач, которые приходилось решать оперативно. Очень мешало отсутствие квалифицированных агрономов, ветеринарных врачей и прочих кадров сельского хозяйства.

Надо сказать, многие проблемы, неразрешимые доселе, все-таки двинулись вперед. Весьма примечательно, что Всеволод Макарович одним из первых ввел в наркомате земледелия делопроизводство на белорусском языке. "Нужно учить, нужно втягивать в советское строительство белорусского полупролетария и пролетария села на его родном, понятном ему каждодневном и жизненном для него белорусском языке..."

Лишь шесть неполных месяцев пробыл на этой должности Игнатовский. Но оставил после себя заметный след.

Назначение Всеволода Макаровича Игнатовского народным комиссаром просвещения Беларуси, состоявшееся в конце двадцатого года, как нельзя лучше отвечало его интересам, теоретическим знаниям и профессиональным навыкам.

Экономика Беларуси после мировой войны, немецкой и польской оккупаций пришла в крайне плачевное состояние.

В анологичном положении находились белорусская культура, просвещение. Школы, уцелевшие во время военного лихолетья, представляли собой, по словам Игнатовского, "жалкое подобие учебных учреждений". Они подверглись варварскому разграблению. Даже окна во многих зданиях зияли пустотой. Наглядные пособия, парты, учебные доски, столы, книги, тетради — все это предстояло найти. А в большинстве волостей школ вообще не было. Учителей тоже.

У Всеволода Макаровича голова шла кругом. Его особенно беспокоило состояние изучения белорусского языка. В этой связи он писал: "Работа началась в плохих условиях. Замечалось вообще или сопротивление, или недоверчивое отношение к учебе на белорусском языке. Не свободными от этого были и учителя в массе, которые, казалось бы, лучше других должны были знать первый пункт программы единой трудовой школы, что учеба должна вестись по чисто педагогическим причинам на родном языке. Народный Комиссариат просвещения, который поставил своей задачей неотступное стремление к белорусизации школы, осторожно подошел к этому заданию. Вместе с передовым учительством... Народный Комиссариат просвещения во всех своих выступлениях, циркулярах и отношениях всегда оборонял и пропагандировал свое решение: учить белоруса на белорусском языке..."

(Продолжение следует).

Праграма тэлеперадач

Серада, 29 верасня

Беларускае тэлебачанне

8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Пад купалам Сусвету.
8.25. "Жывыя струны". Фільм-канцэрт.
9.00. Пазакласнае чытанне. 3-і клас.
9.20. "Дзяжурная аптэка".
9.50. "Кесарава сячэнне". Маст.фільм.
11.20. Рэйтынг.
11.40. "Маці", "Танцы на свежым паветры". Дак.фільмы.
12.35. Свята ў вёсцы Гарадзілава.
13.30. Навіны.
13.40. "Дзяўчына з Мазураў". Маст.фільм.
15.30. Дак.фільмы.
16.25. Відзьма-нявідзьма.
17.30. Навіны (з сурдаперакладам).
17.40. "Гімалайскае медзведзяня". 3-я серыя.
17.50. На прыз Беларускага тэлебачання. Спаборніцтвы па гарадошнаму спорту.
18.30. Навіны Бі-бі-сі.
19.00. Абласныя навіны (Гомель).
19.10. "Залатая дзесятка". Конкурс маладых палітыкаў.
20.35. Кантакт.
20.40. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.35. Пад купалам Сусвету.
21.45. "Дзяжурная аптэка".
22.15. Футбол. "Дынама" (Мінск) — "Вердэр" (Брэмен). У перапынку (23.00) — НІКа.
24.00. "Прыватны дэтэктыў, ці Аперацыя "кааперацыя". Маст.фільм.

Канал "Астанкіна"

8.00. Навіны.
8.20. Компас-казка.
9.20. Гандлёвы мост.
9.50. "Правінцыяльны салон".
10.15. Канцэрт Дзяржаўнага сімфанічнага аркестра Рэспублікі Беларусь і Смаленскага рускага народнага аркестра.
10.50. Прэс-экспрэс.
11.00. Навіны (з сурдаперакладам).
11.20. "Блуканне па пакутах". 5-я серыя.
14.00. Навіны (з сурдаперакладам).
14.25. Тэлемікст.
15.15. "Прыгоды Тэдзі Ракспіна".
15.40. "Камандоры. Востраў Медны".
16.00. Паміж намі, дзяўчынкамі...
16.30. Мультфільм "Лятаючы дом".
16.50. Тэхнадром.
17.00. Навіны.
17.25. "Дзень добры, гэта я!"
17.50. Гол.
17.55. Футбол. "Спартак" (Масква) — "Сконта" (Рыга). У перапынку — Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
20.40. "Рускі міръ".
21.20. "Крывавае вяселле". Маст.фільм.
23.00. Навіны.
23.25. Максіма.
23.55. MTV.
0.55. Прэс-экспрэс.

Канал "Расія"

7.00. Весткі.
7.20. Біржа працы.
7.30. Час дзелавых людзей.
8.00 Футбол. "Лакаматыў" (Масква) — "Ювентус" (Турын).
9.40. "Аптэкар-93".
9.55. Рэк-тайм.
10.25. Наш сад.
10.55. Мульці-пульці.
11.05. "Санта-Барбара".
11.55. "Ракавая інварыянтнасць, ці Шчаслівчык П'яцух".
12.40. Сялянскае пытанне.
13.00. Весткі.
13.25. "Жылі-былі стары са старой". Маст.фільм.
15.15. Мульці-пульці.
15.25. Тэлегазета.
15.30. Там-там навіны.
15.45. Далёкі Усход.
16.30. Хрысціянская праграма.
17.00. Руская віза.
17.30. Давайце разбяромся.
17.45. Парламенцкая гадзіна.
18.45. Свята кожны дзень.
19.00. Весткі.
19.25. "Санта-Барбара".
20.15. L-клуб.
21.00. Экспацэнтр прадстаўляе.
21.05. Тэлевеча.
22.00. Весткі.
22.20. Аўтаімгненне.
22.25. Зоркі гавораць.
22.30. Спартыўная карусель.
22.40. "Анапа-93".
23.10. Крымінальныя паведамленні.
23.40. На джазавым фестывалі ў Санкт-Пецярбургу.

Паказвае Санкт-Пецярбург

6.30. Факт.
6.45. Мультфільм.
7.00. "36 радасцей". Тэлефільм.
8.05. "На парозе ночы". Маст.фільм (ЗША).
8.55. Палітыка.
9.25. "Гісторыі, пачутыя з суфлёрскай будкі".
9.55. Свята натхнення.
10.25. "Муза фатаграфіі". Дак.фільм.
10.40. Бенефіс М.Кулік і В.Кіма.
11.40. "Дзядзька Ваня". Маст.фільм.
14.30. Факт.
14.40. "Любімы час мой". Тэлефільм.
15.55. "Загадкі астраноміі".
16.15. "Сафі". Мультфільм.
17.20. "Рэтра-ТБ". Эстрада.
18.00. Вялікі фестываль.
18.15. Барометр.
18.30. Вынікі XX стагоддзя.
19.20. Факт.
19.45. Спорт.
20.00. "Еўрапейскі калейдаскоп".
20.35. 600 секунд.
20.50. Тэлемагазін.
20.55. Стоп-кадр.
21.00. 13-е пытанне.
22.00. Кірмаш вакансій.
22.15. Адам і Ева плюс.
22.45. Ваш стыль.
22.50. Факт.
23.00. "Цудоўная Алена". Музычны фільм.
23.05. "Кінуты". Маст.фільм.

Надвор'е

Сёння ўдзень па рэспубліцы захаваецца халоднае надвор'е. Ва ўсходніх раёнах чакаюцца ападкі, у асноўным — мокры снег. Тэмпература паветра ў Віцебску — 3—5, Магілёве і Мінску — 5—7, Гомелі і Гродне — 6—8, Брэсце —8—10 градусаў цяпла.

У наступныя двое сутак таксама будзе холадна, пераважна без ападкаў. Тэмпература паветра: ноччу — ад 0 да 4 градусаў марозу, у дзень — 5—10 градусаў цяпла.

Астранамічны каляндар — 29.09

Узыход і заход сонца: Мінск — 6.06, 17.53; Віцебск — 5.57, 17.43; Магілёў — 5.56, 17.42; Гомель 5.54, 17.38; Гродна — 6.23, 18.06; Брэст — 6.22, 18.09.

Даўжыня дня ў Мінску — 11 гадзін 47 хвілін.

Поўня — 30 верасня.

НАРОДНАЯ ГАЗЕТА

Рэкламнае бюро — 29-34-05;
факс — (0172) 27-33-96.

Аўтары надрукаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор даных, асабістых імён, геаграфічных назваў і іншай інфармацыі, а таксама за тое, калі ў матэрыялах змешчаны даныя, якія не падлягаюць адкрытай публікацыі.

Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы ў парадку абмеркавання, не падзяляючы пункту гледжання аўтара. Лісты чытачоў друкуюцца на мове арыгінала. Рукапісы не рэцэнзуюцца і не вяртаюцца.

Рэдакцыя "Народнай газеты" прымае заказы на змяшчэнне аб'яў, рэкламы.

Рэдакцыйныя тэлефоны: грамадская прыёмная — 29-60-86; прыёмная галоўнага рэдактара — 29-60-08; намеснікі галоўнага рэдактара — 29-69-04, 29-64-21, 27-22-16; юрыдычнае бюро — 29-69-68; карэктура — 29-62-12; стыльрэдактар — 29-64-04; мастак — 20-62-43; бухгалтэрыя — 29-60-21, 29-67-23; бізнес-бюро — 29-65-50.; факс – 27-37-63.

Аглядальнікі па пытаннях дзейнасці: парламента рэспублікі, грамадска-палітычных арганізацый і рухаў — 29-66-04; урада рэспублікі — 29-68-12; мясцовых Саветаў — 29-61-56; дзяржаўных органаў — 29-64-78; аграрнай палітыкі — 29-60-42; экалогіі, ліквідацыі вынікаў чарнобыльскай трагедыі і НТП — 20-41-82; сацыяльнай пераарыентацыі эканомікі — 20-52-65; сацыяльнай пераарыентацыі сферы абслугоўвання — 29-69-68; сацыяльнага вывучэння грамадскай думкі і аналізу пошты — 29-68-03; культуры і нацыянальнага адраджэння — 29-61-56; маралі і права — 29-69-87, 29-61-76; сацыяльнай абароны асобы — 29-69-87; аператыўных падзей, фізкультуры і спорту — 20-83-97; палітычны каментатар — 29-65-01.

Тэлефоны карэспандэнцкіх пунктаў: у Брэсце —5-73-19; у Віцебску — 5-12-12; у Гомелі — 55-81-05; у Гродне — 45-35-61; у Магілёве — 26-35-38; у Маскве — 365-16-44; у Берліне — (104930) 229-50-14.

Адрас рэдакцыі: 220010, Мінск, Дом урада.

Індэкс 63868

Выходзіць штодзённа, акрамя нядзелі і панядзелка. 250 разоў у год.

Падпісана ў друк у 19.10.
Газета аддрукавана ў друкарні выдавецтва "Беларускі Дом друку".
Спосаб друку — афсетны, фармат А-2
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Галоўны рэдактар Іосіф СЯРЭДЗІЧ

НАРОДНАЯ ГАЗЕТА